

Отговор на питане от г-н Димчо Михалевски – народен представител от ПГ на КБ, относно политиката на правителството за гарантиране използването на средствата по Програмата за развитие на селските райони

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,
ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИХАЛЕСКИ,**

С цел осигуряване на ритмично усвояване на средствата по Програма за развитие на селските райони, както и с цел свеждане на риска от тяхното автоматично отчисление до минимум, са предприети стъпки още в началото на 2010 г. – чрез шестото, седмото и осмото ѝ изменение.

Управляващият орган на Програмата и ДФ „Земеделие“ работят по три основни направления с цел намаляване на риска от отчисления на средства, а именно:

1. Прехвърляне на средства от неатрактивни към атрактивни мерки и своевременно обявяване на приеми на заявления за подпомагане и договаряне на средствата по тях;
2. Увеличения на нивата на подпомагане по компенсаторните мерки от приоритетна ос 2 на Програмата;
3. Развитие на финансови инструменти с цел улесняване на изпълнението на одобрените проекти.

Шестото и седмото изменение на Програмата позволиха обосновано прехвърляне на общо 331 млн. евро публични средства към мерки, при които има ясно изразен интерес от страна на бенефициентите. Както знаете, след одобрението на седмото изменение, с което бяха прехвърлени средства в размер

на над 300 млн. евро към мерки 112, 121 и 321, в периода 20-27 юли 2012 г. бяха отворени приеми за подпомагане на заявления по мярка 121 „Модернизиране на земеделските стопанства“, с общ бюджет на приема над 200 млн. евро; по мярка 321 „Обновяване и развитие на населените места“, с общ бюджет на приема над 130 млн. евро, както и прием на заявления за подпомагане по мярка 112 "Създаване на стопанства на млади фермери" с общ бюджет на приема 40 млн. евро.

Едновременно със стартирането на множеството приеми, бяха осъществени нормативни промени, целящи намаляване сроковете за разглеждане на проекти и тяхното заплащане.

Управляващият орган на Програмата драстично намали сроковете за обработка на заявленията за подпомагане и заявките за плащане – от 5 на 2 месеца. Сега ДФ „Земеделие“ разглежда заявленията за кандидатстване по тези мерки в рамките на два, вместо досегашните пет месеца, а ако проектите предвиждат строително-монтажни работи – в срок до три месеца. Заявките за плащане се обработват за два, а не четири месеца, а ако проектите предвиждат строително-монтажни работи – в срок до три месеца.

В допълнение, отчитайки трудностите, които срещат бенефициентите по Програмата при осигуряването на финансиране на своите проекти и с цел облекчаване на реализацията на инвестиционни им проекти, бяха увеличени и сроковете за подаване на заявка за авансово плащане от три на шест месеца от датата на подписване на договора за финансово подпомагане. Също така, кандидатите със сключени договори

през 2011 г. и до 16 май 2012 г., които не са заявявали авансово плащане, могат да го направят в срок до 15 ноември 2012 г.

След като ДФ „Земеделие“ приключи обработката на приетите през 2012 г. заявления за подпомагане, ще се направят обстойни анализи относно свободните финансови средства по отделните мерки от Програмата, като се отчетат интереса и нуждите на различните сектори в земеделието. Тези анализи ще ни позволят предприемането на действия по ново прехвърляне на средства между мерките в ПРСР или извършването на наддоговориране.

През 2011 г. се забелязва повишаване на интереса от страна на земеделските стопани към компенсаторните мерки от ос 2 на Програмата, и в частност към мярка 214 „Агроекологични плащания“, което до голяма степен се дължи на предприетите от страна на Министерство на земеделието и храните действия по информираност и облекчаване на условията за кандидатстване. Също така, през изминалата година бяха увеличени нивата на подпомагане по мерките от ос 2 на Програмата – мерки 211, 212 и 214. Важно е да се отбележи, че за предстоящата през 2013 г. кампания нивата на компенсиране по споменатите мерки ще бъдат преизчислени отново, като бъдат отчетени всички икономически фактори и показатели в страната.

В края на 2011 година бе създаден и Гаранционният фонд по Програмата - учреден като отделен финансов блок в рамките на „Национален гаранционен фонд“ ЕАД (част от Българска Банка за Развитие) с капитал в размер на 121млн. 100хил. евро

публични средства. Гаранционният Фонд ще издава гаранции за допълване на обезпечението по заеми на предприятията /по смисъла на Закона за малки и средни предприятия/ за проекти по Програма за развитие на селските райони, съфинансирани от мярка 121 „Модернизиране на земеделските стопанства”, мярка 122 „Подобряване на икономическата стойност на горите” и мярка 123 „Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти”. Очакванията са Гаранционният Фонд да обезпечи кредити за до 1,2 млрд. лева. Предвижда се фондът да издава гаранции до края на Програмата през 2015 г.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО.

Отговор на питане от г-н Димчо Михалевски и г-н Пенко Атанасов – народни представители от ПГКБ и на въпрос от Иван Н. Иванов – народен представител от ПГ на СК, относно политиката на правителството за управление на държавния поземлен фонд

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,
ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИХАЛЕСКИ,
ГОСПОДИН АТАНАСОВ,
ГОСПОДИН ИВАНОВ,

Земеделските земи от Държавният поземлен фонд представляват публичен фонд и национален ресурс, чийто общ размер към настоящия момент възлиза на 2 млн. 244 хил. 744 декара. Управлението и разпореждането със земеделските земи от държавния поземлен фонд - частна държавна собственост, се осъществява в рамките на установените със Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи и Правилника за прилагането му дейности, които включват:

- отдаване на тези земи под наем или аренда;
- предоставяне за безвъзмездно ползване на институти, училища, затвори, държавни горски и ловни стопанства, Министерството на транспорта, Министерството на вътрешните работи, Министерството на отбраната и др., необходими са осъществяване на основната им дейност;
- обезщетяване на бежанци от Беломорска Тракия, чиито земи са послужили за погасяване на държавен дълг, съгласно Спогодбата Моллов – Кафандарис;
- обезщетяване със земи от Държавния поземлен фонд на собственици, чиито земеделски земи са застроени или върху тях

са проведени мероприятия, които не позволяват възстановяване на собствеността, както и на собственици, чиито земи подлежат на отчуждаване за изграждане на обекти от националната инфраструктура;

- учредяване на ограничени вещни права.

Основното предназначение на земите от Държавния поземлен фонд е ползването им за земеделски нужди, като свободните от разпореждане имоти се предоставят ежегодно за възмездно ползване под наем или аренда чрез търг или конкурс.

В резултат на проведени търгове в страната, отдадените с договори за наем или аренда земеделски земи от ДПФ на физически и юридически лица, към настоящия момент възлизат на 911 хил. 914 дка, от които - 804 хил. 961 дка за едногодишни полски култури, 30 хил. 420 дка - за отглеждане на трайни насаждения и 76 хил. 533 дка - за ползване на ливади, пасища и мери.

За стопанската 2012/2013 г. в момента се провеждат тържни процедури в областните дирекции „Земеделие“, като са обявени за отдаване под наем или аренда земи в размер на около 640 хил. дка.

Два пъти годишно /през май и ноември/, общинските служби по земеделие извършват проверки за състоянието и ползването на имотите от ДПФ, като на онези ползватели, които ползват такива имоти без правно основание, се издават заповеди за неправомерно ползване, въз основа на които същите заплащат сума, представляваща трикратния размер на средното годишно

рентно плащане за землищата на общината. За целта бе изготвена и утвърдена методика за извършване на проверки по реда на чл. 47, ал. 8 от Правилника за прилагане на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи за състоянието и ползването на имотите от ДПФ, която включва и стриктни проверки на предоставените за безвъзмездно ползване земи от ДПФ, като при установени нарушения на ползването или отпаднала необходимост, заповедите, с които земите са предоставени, се изменят или отменят.

Министерството на земеделието и храните, по искане на общините, в които размера на общинските пасища е недостатъчен за задоволяване на нуждата от тях, предоставя пасища от ДПФ за възмездно отдаване под наем или аренда, чрез публично оповестен търг, на земеделски стопани, отглеждащи пасищни животни. Приходите се разделят между МЗХ и съответните общини, като през м. февруари 2011 г. е издадена заповед на министъра на земеделието и храните за определяне реда и условията за ползване на мери и пасища от ДПФ, предоставени за управление на общини.

Следва да се има предвид обаче, че независимо от усилията на Министерството да включи в гражданския оборот колкото се може по-голям размер земи от ДПФ, свободните държавни земи към момента възлизат на 1млн. 127хил. 316 дка, като в последните години е налице тенденция към намаляването им. Причината за големия размер неизползвани земеделски земи от ДПФ е, че сред тези земи съществуват доста маломерни имоти, а

също и имоти, които не са компактно разположени, отдалечени са от пътища с трайна настилка и населените места или представляват пасища и мери, поради което на търговете за отдаване под наем или аренда към тях не се проявява стопански интерес и дълги години не се обработват.

Предвид наличието на голям размер свободни земеделски земи от ДПФ, чието управление се явява неефективно, както и в изпълнение на нормативната уредба, от която произтичат задължения на държавата да организира и провежда търгове за продажба на земеделски земи от държавния поземлен фонд по реда на Наредба 16 от 2000 г. за организиране и провеждане на търгове за продажба на земеделски земи от ДПФ на притежатели на поименни компенсационни бонове, министърът на земеделието и храните, като упражняващ правата на собственик на тези земи, периодично обявява търгове за продажба на такива земи. По този начин се предоставя възможност на лицата, чиито земеделски земи не могат да бъдат реално възстановени поради проведени мероприятия върху тях и са обезщетени с поименни компенсационни бонове, да участват в тези търгове и да закупят земи от ДПФ на територията на цялата страна, съобразно техния стопански интерес, като начин на обезщетение за невъзстановените им земи по реда на закона.

Законодателят е предвидил, както при определяне на паричния размер на обезщетенията с поименни компенсационни бонове, така и при определяне стойността на земеделските земи от ДПФ за продажба чрез търг, да се прилага една и съща

методика при оценяването им, определена по Наредбата за реда за определяне на цени на земеделските земи, приета от Министерски съвет. С прилагане на единен подход при оценяването на невъзстановените земеделски земи и на земите от ДПФ, не се нарушават интересите на правоимащите лица, тъй като те придобиват собственост върху земи, чиято парична равностойност съответства на стойността на определеното им обезщетение.

Търговете за продажба на земи от ДПФ се организират и провеждат последователно на общинско, областно и национално ниво. Информация за свободните имоти от ДПФ, които могат да бъдат предложени за продажба с поименни компенсационни бонове, се предоставя от общинските служби по земеделие, въз основа на която областните дирекции „Земеделие” изготвят и представят за одобряване в министерството протоколни решения. Откриването на процедурата за провеждане на търг се извършва със заповед на министъра на земеделието и храните или упълномощено от него лице, която се публикува в централен ежедневник, а съответната областна дирекция „Земеделие” я публикува в местен вестник. Протоколните решения, които представляват списъци с одобрени за продажба имоти, се обявяват на публични места /общината и областта/ и на интернет страницата на областната дирекция.

От 2000 г., когато започва действието на Наредба №16, която урежда реда и условията за провеждане на търгове за продажба на държавни земеделски земи с поименни

компенсационни бонове, до настоящия момент, са проведени всички общински, областни и национални търгове, с изключение на област Силистра, където национален търг не е провеждан и областите Габрово и София-град, където ДПФ е недостатъчен и не са били определяни имоти за търгове с ПКБ. Законодателят е предвидил разпоредба, съгласно която, след последователното провеждане на общински, областен и национален търг, продажбата на земеделски земи от ДПФ срещу поименни компенсационни бонове, да се извършва само на национален търг, на който могат да участват притежатели на ПКБ от цялата страна. В областите Бургас, Кърджали, Монтана, Перник, Разград, Смолян, София - област и Стара Загора са проведени последващи национални търгове.

До края на 2009 година, на пазара на земя се наблюдаваше траен застой и липса на интерес към търговете за продажба на земеделски земи от ДПФ, като в периода 2001 - 2009 г., от общо обявените 732 хил. дка, са продадени само 162 хил. дка. Намаленият брой купувачи се насочи към имоти с високи земеделски качества, каквито се предлагат от частни продавачи. Активизирането на пазара на земеделски земи след 2010 г., дава възможност за реализация на имоти с недобри качества, тъй като земеделските стопани осъзнават нуждата от уедрено и стабилно ползване на земеделските земи, защото голяма част от проектите по Програмата за развитие на селските райони или ангажиментите по плащанията за агроекология, са за петгодишен период. Това стимулира земеделците да търсят различни способи

за стабилизиране на земеползването, включително - и привеждане на ерозирали или трайно изоставени имоти в състояние, годно за земеделско ползване.

След направена официална справка в Централения депозитар е установено, че към 12 юни 2012 г. са издадени 937млн. 491хил. поименни компенсационни бона, от които 626 млн. 874хил. са заличени, а активни на пазара са 310 млн. 617хил. Заличените бонове са използвани за участие в приватизацията или за закупуване на земеделски земи от ДПФ (около 15% от заличените ПКБ).

С обявяването на настоящата тръжна процедура за провеждане на национални търгове в 26 области на страната за продажба с ПКБ на 154хил. дка земи от ДПФ, се цели изпълнение на ангажимента на държавата към притежателите на ПКБ, като по този начин значително ще се намали броя на активните на пазара поименни компенсационни бонове, които притежателите им могат да реализират или чрез участие в тези търгове, или чрез продажбата им на пазара на компенсаторните инструменти чрез инвестиционен посредник, за да получат реално обезщетение за невъзстановените им земи.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО.

Отговор на питане от г-н Димчо Михалевски и г-жа Корнелия Нинова – народни представители от ПГ на КБ, относно политиката на правителството за гарантиране на тютюнопроизводството и стимулиране на неговото развитие след 2013г.

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,
ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИХАЛЕСКИ,
УВАЖАЕМО ГОСПОЖО НИНОВА,**

Както вече Ви информирах политиката на България по отношение на сектор тютюнопроизводство, е тясно обвързана и се осъществява в рамките и параметрите на Общата селскостопанска политика на Европейския съюз. Европейската политика в тази сфера има за цел не да се увеличава производството, а да се подпомагат доходите на земеделските стопани. Затова подпомагането не се обвързва с произведено количество. Основна тенденция на Общата селскостопанска политика е откъсването на подпомагането от производството, което в сектор тютюн се изразява в инкорпорирането на помощите обвързани с производството в схемите за единно плащане.

Тази политика е свързана и с изпълнението на задълженията на Европейския съюз към Световната търговска организация и с необходимостта от прилагане на последователни мерки за ограничаване на тютюнопушенето.

Въпреки последователното прилагане на националната политика за ограничаване на тютюнопушенето, Министерството на земеделието и храните подкрепя виждането, че по редица икономически, социални и екологични причини тютюнопроизводството в страната трябва да се съхрани, като се

създадат условия за въвеждане на иновативни решения, осъществяване на алтернативни дейности и допълване на доходите на производителите. Това е и причината, в разработения проект на Национална програма за развитие: България 2020, в частта за аграрния сектор, да бъдат включени мерки, специално насочени към този подсектор.

Не само в миналото, но и в момента тютюнопроизводството има значение като стабилизиращ демографски фактор. Тютюнопроизводителните общини с преобладаващо селско население се характеризират с високи нива на безработица. Отглеждането на тютюн е основен източник на доходи за 60 000 семейства или около 200 000 души и важен стимул за развитието на местните икономики. Производството на тютюн има сравнителни конкурентни предимства по отношение на рационалното използване на ресурсите в райони с природни ограничения. Не на последно място, тютюнът заема значителен дял в аграрния износ на страната.

Като се отчитат настъпилите промени в икономическата, социална и институционална среда, заложените в Националната програма за развитие: България 2020 инструменти за въздействие, ще бъдат насочени към подкрепа на местните общности, където тютюнопроизводството е основен поминък. От една страна, ще бъдат създадени предпоставки за устойчиво и ефективно тютюнопроизводство, а от друга – ще се насърчава диверсификацията на земеделското производство и развитието на други стопански дейности, с цел разкриване на нови работни места и източници на доходи.

Един от инструментите на Общата селскостопанско политика (ОСП), който може да допринесе за реструктуриране и приобщаване на тютюнопроизводството към процеса на реформи, е прилагането на обвързано с производството подпомагане – например, обвързана подкрепа за отглеждане на животни или трайни насаждения в тютюнопроизводителни общини, попадащи в райони със специфични ограничения. Този вид подкрепа, която се прилага и в момента, е механизъм за противодействие на изоставянето на земеделската дейност в такива чувствителни региони на страната и подпомага създаването на заетост на населението и постепенното пренасочване на тютюнопроизводителите към алтернативно земеделие.

Друга възможност за въздействие върху процесите на реструктуриране на сектора се съдържа в предложенията на Европейската комисия за реформа на ОСП за новия програмен период (2014-2020 г.) и по-конкретно, в инструментариума на политиката за развитие на селските райони. В законодателните предложения на ЕК се предвижда държавите-членки да могат да разработват и прилагат тематични подпрограми, като част от програмите са за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г., насочени към задоволяване на специфични нужди в райони с особено национално значение.

Предложенията за реформа на Общата селскостопанска политика в областта на директните плащания на площ след 2014г. се основават на постиженията на прилаганата политика до момента. Подпомагането с директни плащания ще се запази и ще продължи да изпълнява своята основна цел - подкрепа на

доходите на земеделските производители, като едновременно с това се запазва необвързания характер на помощите за насърчаване на пазарно ориентирано селскостопанско производство. С проекта на Регламент за директните плащания за периода след 2013 г., Европейската комисия предлага въвеждане на единна схема за директни плащания наречена „Схема за основно плащане“, която ще се прилага за всички държави-членки на ЕС след 2014 г. и ще замени досега съществуващите схеми за единно плащане. Предложението е схемата да се прилага въз основа на права за плащане, разпределени на национално или регионално ниво на фермерите на базата на техните допустими хектари през първата година на прилагане на схемата - 2014 г. Допустими за подпомагане по тази схема ще бъдат всички площи на които се отглеждат земеделски култури, включително и площите, на които се отглежда тютюн.

Предложението за нов регламент за директните плащания след 2013 г. предвижда и въвеждане на специална, опростена схема за малки фермери, която би била подходяща за голяма част от тютюнопроизводителите в страната. Подпомагането по тази схема ще се предоставя под формата на единна за всички малки стопани сума в рамките между 500 евро и 1000 евро. Основното облекчение за малките фермери ще бъде липсата на задължение за спазване на изискванията за получаване на „зелените плащания“, които ще трябва да се спазват от по-големите стопанства. Държавите-членки ще могат да използват до 10% от средствата за директни плащания за прилагането на тази схема. Предлага се схемата за малките фермери да бъде задължителна за

държавите-членки, но участието в нея да е по решение на стопаните.

В проекта на регламент за директните плащания, Комисията предлага и въвеждане на доброволно - обвързано с производството подпомагане. Виждането на Комисията е това плащане да се прилага в допълнение към основното плащане, но също така и самостоятелно. ЕК предлага обвързаното с производството подпомагане да се прилага в определени в регламента сектори, между които не попада сектора на тютюна. България, съвместно с другите държави членки - производителки на тютюн, полага усилия за включването му в списъка на секторите, за които е допустимо обвързано с производството подпомагане. Виждането на Комисията обаче е да не се допуска възстановяване на плащания в сектори, които са преминали процеса на реформа и са част от системата за единно плащане.

В заключение, бих желал да Ви информирам, че тези параметри на предложението за Регламент за директните плащания са в процес на обсъждане и окончателният вариант ще се приеме след продължителен процес на преговори по процедурата на Договора за функционирането на ЕС, при отчитане позициите на Европейската комисия, Европейския парламент и Съвета на министрите по земеделие. Необвързаният с производството характер на предложената от Комисията Схема за основно плащане не се предвижда да бъде предмет на промяна, тъй като съответства на поетите ангажименти на ЕС в рамките на Световната търговска организация.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО.